

Det digitala hatets karaktär

En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper

Johan Fernquist, Lisa Kaati, Björn Pelzer, Stina Lindberg, Nazar Akrami,
Katie Cohen, Hannah Pollack Sarnecki

FOI MEMO

Projekt
Analys av våldsbejakande extremism

Sidnr
1 (11)

Projektnummer
E64168

Kund
Kulturdepartementet

FoT-område
Inget FoT-område

Författare
Johan Fernquist, Lisa Kaati, Björn Pelzer, Stina Lindberg, Nazar Akrami, Katie Cohen, Hannah Pollack Sarnecki

Datum
2020-12-16

Memo nummer
FOI Memo 7429

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper

Sammanfattning

I det här memot presenteras delar av den forskning som gjorts inom ramen för de medel som FOI tilldelats av regeringen för att göra kartläggningar och analyser av förekomsten av hot och hat mot olika individer och grupper i samhället.

Syftet med den här undersökningen är att öka kunskapen om digitalt hat och hur hatets karaktär skiljer sig åt för olika könskategorier och olika yrkesgrupper. De yrkesgrupper vi undersökt är journalister, politiker, influencers, komiker och musiker. Undersökningen utgår från 440 individer och är baserad på data inhämtad från det svenska diskussionsforumet Flashback.

Resultaten i korthet:

- Nästan hälften av alla individer i undersökningen har utsatts för hatfulla kommentarer.
- Kvinnor blir utsatta för mer hat än män.
- Hatet mot kvinnor och män ser olika ut. Kvinnor får ta emot mer sexuella trakasserier och utseenderelaterade förolämpningar medan männen oftare förolämpas på grund av sitt yrke och sin kompetens.
- Kvinnliga journalister följt av kvinnliga influencers är de grupper som i störst utsträckning utsatts för hat.

Omslagsbild: Fortgens Photography/Shutterstock

Innehållet är granskat och omfattar ingen information som är underställd exportkontrollagstiftningen

Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

1 Inledning

Studier från samtliga nordiska länder visar att de personer som deltar i det demokratiska samtalet är särskilt utsatta för hat, hot och andra kränkningar på nätet.¹ Politiker, journalister och konstnärer vittnar om ett hårt samtals- och debattklimat i sociala medier, samt en utsatthet som leder till anpassning och själv censur.² Dessa yrkesgrupper är i många fall beroende av digitala plattformar som kommunikationsmedel, vilket gör det svårt för dem att genomföra sitt arbete utanför den digitala sfären. Det finns också en risk för själv censur när rädsla för hot, hat eller våld gör att åsikter, reportage eller gestaltningar inte publiceras på det sätt skaparen hade velat.³

Hat och hot i sociala medier är utbrett i många olika digitala forum och innefattar mycket mer än det som är förbjudet enligt lag. Det kan handla om kränkningar, sexuella trakasserier, förtal, förolämpningar eller mobbning. Även om långt ifrån allt hat som förekommer i sociala medier är brottsligt kan det orsaka stor skada för den som blir utsatt. Studier bland unga människor visar exempelvis att oro och ångest är en vanlig konsekvens av att bli utsatt för hat och hot på nätet.⁴

I tidigare studier har det visat sig att hatets karaktär skiljer sig beroende på om hatet riktas mot kvinnor eller mot män. Män utsätts i större utsträckning för hatfulla kommentarer om deras åsikter, medan kvinnor oftare utsätts för hat kopplat till deras könstillhörighet.⁵ I en undersökning av hatkommentarer i kommentarsfält och diskussionsforum visade det sig att kvinnliga kommunpolitiker var utsatta för fler hatfulla kommentarer än de manliga kommunpolitikerna. Dessutom var kommentarerna som var riktade mot kvinnorna elakare.⁶ En sammanställning av ett flertal nordiska studier visar att kvinnor oftare utsätts för sexuella eller sexistiska påhopp om sitt utseende och hot om olika former av sexuella kränkningar än män.⁷ Brottsförebyggande rådet visar i sin sammanställning att kvinnor i större utsträckning än män upplever att de blivit utsatta för allvarligt näthat.⁸ I Brottsförebyggande rådets undersökning om utsatthet i de yrkesgrupper som är viktiga i det demokratiska samhället anger en av fem politiker och en av tre journalister att de utsätts för hot och våld.⁹

En studie som analyserat beteende och egenskaper hos de som skriver hatfulla kommentarer visar att mellan en halv och fyra procent av användarna i några olika digitala miljöer skriver hatfulla inlägg om journalister och att det endast är en liten del av användarna står för en stor del av hatet.¹⁰ Majoritet av de som skrev hatfulla kommentarer mot journalister på ett digitalt diskussionsforum var män och mellan 40 och 60 år gamla.¹¹

I den här studien undersöker vi hur hatets karaktär skiljer sig mellan kvinnor och män och mellan olika yrkesgrupper. De yrkesgrupper som undersöks är politiker, journalister, musiker, komiker och influencers. Den här undersökningen baseras på en analys av hatkommentarer och kan ses som ett

¹ Bladini, M. (2017). *Hat och hot på nätet. En kartläggning av den rättsliga regleringen i Norden från ett jämställdhetsperspektiv*. NIKK, Nordisk information för kunskap om kön, på uppdrag av Nordiska ministerrådet.

² Kulturdepartementet. (2017). *Till det fria ordets försvar – åtgärder mot utsatthet för hot och hat bland journalister, förtroendevalda och konstnärer*. Regeringskansliet.

³ Beckman, L. (2016). *Själv censur, yttrandejämlikhet och yttrandefrihet*. Konstnärsnämndens skriftserie: 2016:2.

⁴ Fridh, M. (2018). *Bullying, violence and mental distress among young people. Cross-sectional population-based studies in Scania, Sweden*. Doctoral dissertation, Lund University.

⁵ Nadim, M., & Fladmoe, A. (2019). Silencing Women? Gender and Online Harassment. *Social Science Computer Review*.

⁶ Kaati, L., Akrami, N., & Pelzer, B. (2018). *Digitalt hat. Hat och hot mot kommunalpolitiker*. Swedish Association of Local Authorities and Regions (SKL).

⁷ Bladini, M. (2017). *Hat och hot på nätet. En kartläggning av den rättsliga regleringen i Norden från ett jämställdhetsperspektiv*. NIKK, Nordisk information för kunskap om kön, på uppdrag av Nordiska ministerrådet.

⁸ Axell, S. (2019). *Hot och kränkningar på internet. En jämförande beskrivning, utifrån kön och ålder*. Brottsförebyggande rådet (Brå).

⁹ Axell, S. (2015). *Hot och våld. Om utsatthet i yrkesgrupper som är viktiga i det demokratiska samhället*. Brottsförebyggande rådet (Brå).

¹⁰ Kaati, L., & Olsson, F. (2018). *Hatets anatomi*. Tidningsutgivarna (TU).

¹¹ Fernquist, J., Kaati, L., Akrami, N. & Lindholm, O. (2019). *Ansiktet bakom hatet*. Tidningsutgivarna (TU).

Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

komplement till tidigare studier där de utsattas upplevelser undersökts. Studien baseras på data från internetforumet Flashback som publicerats under perioden januari 2018 till oktober 2020.

1.1 Begreppet hat

I det offentliga samtalet förekommer begreppet *hat* i ord och uttryck som *hatbrott*, *näthat*, *hatsajter*, *hatstorm*, *hat och hot* eller *hatbudskap*. Begreppet används i dessa sammanhang inte primärt för att beskriva ett emotionellt tillstånd, utan för att beskriva ett beteende. Även om det ofta finns en koppling mellan känsla och beteende, är det viktigt att betona att det som undersöks här är just beteenden.¹² Den engelska termen *hate speech* (ibland översatt till *hatbudskap*¹³) används av bland annat FN för att beteckna en beteendemässig aspekt av hat, nämligen kommunikation i tal, text eller bild som attackerar, diskriminerar eller förminskar en individ eller grupp baserat på medfödd grupptillhörighet såsom kön, etnicitet, ras, kultur eller religion.¹⁴ Även i denna studie används begreppet *hat* i bemärkelsen aggressiv eller kränkande kommunikation, men inte begränsat till hat på grund av medfödd grupptillhörighet.

Vad vi menar med ”aggressiv eller kränkande” kommunikation, eller vad FN menar med ”attackerar, diskriminerar eller förminskar” går inte att tydligt definiera, på grund av den omfattande gråzonen mellan hat och icke-hat, vars gränser varierar mellan olika bedömare och olika sammanhang. Begreppets inneboende vaghet gör det svårt att använda i vetenskapliga undersökningar. Därtill är begreppet, när det används i ovanstående bemärkelse, ofta starkt negativt värdeladdat och tenderar att vinklas utifrån bedömarens förförståelse. Beroende på vilken avsikt som tillskrivs avsändaren av ett budskap kan budskapet komma att tolkas på olika sätt. Vi använder här en bred definition, som inkluderar allt från hot eller hets mot folkgrupp till ryktesspridning eller förolämpande kommentarer om utseende. Anledningen till att vi inkluderar relativt ”milda”, och lagliga kränkningar är att även dessa bidrar till att skapa självzensur och anpassning.¹⁵

1.2 Frågeställning

Utifrån den vida definitionen av hat kan en uppdelning i undergrupper göras. En sådan uppdelning skulle kunna baseras på hur allvarligt hatet är, vilken typ av påstående hatet utgörs av, eller som i den här undersökningen: hatets karaktär. Med karaktär avses i det här fallet de innehållsliga kännetecknen i en hatkommentar, det vill säga om kommentaren till exempel kännetecknas av förolämpande kommentarer om utseende, rasism eller sexuella trakasserier. Den här undersökningen grundar sig i hypotesen att hatets karaktär skiljer sig åt beroende på om det är män eller kvinnor som blir hatade, och även beroende på vilket yrke personen har.

De två huvudsakliga frågeställningarna lyder:

- 1) Hur skiljer sig hatets karaktär mellan kvinnor och män?
- 2) Hur skiljer sig hatets karaktär mellan olika yrkesgrupper?

¹² Brown, A. (2017). What is hate speech? Part 1: The myth of hate. *Law and Philosophy*, 36(4), 419-468.

¹³ Se t. ex. *Hatbudskap och våldsbejakande extremism i digitala miljöer*. FOI-R--4392--SE, 2017.

¹⁴ Guterres, A. (2019). *United Nations Strategy and Plan of Action on Hate Speech*.

¹⁵ Kaati, L., Akrami, N., & Pelzer, B. (2018). *Digitalt hat. Hat och hot mot kommunalpolitiker*. Swedish Association of Local Authorities and Regions (SKL).

Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

2 Metod

Undersökningen är genomförd i flera olika steg: datainhämtning, filtrering och annotering. Annotering är en manuell process där en eller flera individer kategoriserar och bedömer en text utifrån givna regler. I denna studie har annoteringen syftat till att bedöma 1) huruvida textstyckena innehöll hat eller inte, och 2) kategorisera de stycken som innehåller hat utifrån hatets karaktär. Då det är resurskrävande att annotera texter gjordes en automatisk filtrering innan annoteringen för att få fram så relevant data som möjligt.

2.1 Data

Undersökningen baseras på data från det svenska diskussionsforumet Flashback. Anledningen till att Flashback valts är att det är ett av Sveriges största digitala diskussionsforum. På Flashback diskuteras allt från privatekonomi, bilar och kärleksbekymmer till droger, sex och brott. Enligt Internetstiftelsens rapport "Svenskarna och internet 2019" är Flashback Sveriges fjärde mest besökta sociala medium, och används av cirka en tredjedel av de svenska internetanvändarna.¹⁶ Enligt samma studie används Flashback i högre grad av män än av kvinnor, många är stadsbor och bor i ett höginkomsttagarhushåll. De flesta som besöker Flashback är mellan 36 och 45 år.¹⁷ I den här studien har kommentarer publicerade på forumet mellan 1 januari 2018 och 31 oktober 2020 analyserats.

I undersökningen inkluderar vi, utöver politiker och journalister, några andra yrkesgrupper som arbetar med att skapa innehåll i det offentliga rummet: musiker, influencers och komiker.

I ett första steg konstruerades listor med namn på individer från respektive grupp: riksdagspolitiker, svenska journalister i form av chefredaktörer, musiker som är eller har varit verksamma i Sverige, influencers som verkar i Sverige och kommunicerar på svenska, samt stå-upp-komiker som bor i Sverige och mestadels uppträder i Sverige. Namnlistorna användes för att filtrera ut kommentarer¹⁸ där en eller flera individer på namnlistorna nämndes. Antal namn som förekommer på varje namnlista redovisas i tabell 1.

Även om vissa individer kan vara kända för mer än ett specifikt yrkesutövande finns ingen individ med på mer än en namnlista. I de fall en individ skulle passa in i flera av studiens yrkesgrupper har en bedömning gjorts av vilken yrkesgrupp som utgör den huvudsakliga anledningen till att individen diskuteras på forumet. Individer med vanliga namn har exkluderats från studien för att minska risken att kommentarer mot olika personer med samma namn förväxlas.

Med hjälp av automatiska sökningar identifierades totalt 63 162 kommentarer där en eller flera av individernas namn nämndes. För att filtrera datan inför annoteringen användes en maskininlärningsmodell, en så kallad *klassificerare*, som är speciellt framtagen för att kunna detektera hat i text. Klassificeraren användes för att filtrera ut kommentarer som innehöll hat. Ingen klassificerare kan detektera hat med hundra procent träffsäkerhet, men med hjälp av klassificeraren ökade sannolikheten för att det fanns hat i de kommentarer som gick vidare till annotering.

¹⁶ Andersson, J. (2019). *Svenskarna och internet 2019: undersökning om svenskarnas internetvanor*. Internetstiftelsen i Sverige.

¹⁷ Ibid.

¹⁸ En kommentar motsvaras av en mening i den här undersökningen.

Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

Tabell 1 Antalet namn i namnlistorna som användes i studien.

Yrkesgrupp	Kvinnor	Män	Totalt
Journalister	47	83	130
Politiker	152	148	300
Musiker	39	55	94
Influencers	75	21	96
Komiker	34	61	95
Totalt	347	368	715

2.2 Automatisk detektion av hat

Att med automatiska metoder känna igen hat i text är en stor utmaning, och en tillförlitlig automatisk analys av hatets karaktär är idag inte möjlig. För en någorlunda tillförlitlig åtskillnad mellan hat och icke-hat kan en *språkmodell* användas. En språkmodell är ett stort neuronät som först tränas med miljontals texter för att få en rudimentär språkförståelse. I nästa steg utvecklas språkmodellen till en klassificerare för specifika uppgifter som till exempel hatdetektion, genom träning med annoterade exempel. Med språkkunskap och specifik träning kan språkmodellen bedöma texter med mer flexibilitet än tidigare metoder.

Den initiala träningen av en språkmodell är resurskrävande. Vi tränade Kungliga bibliotekets svenska version av BERT¹⁹ genom att låta psykologistuderanter från Uppsala universitet bedöma cirka 8 500 meningar från olika forum. Om mer än hälften av studenterna som bedömde en mening var överens om att meningen innehöll hat så annoterades den som hat i träningsdatan. Av dessa annoteringar bildade vi träningsdata med cirka 5 700 meningar varav hälften var hat.

Träningsdatan delades upp enligt sedvanlig praxis: 80 procent användes som *träningmängd*, alltså de exemplen som visar neuronätet hur texter bör klassificeras (som *hat* eller *icke-hat*), medan 10 procent formade *valideringsmängd*, som används till att kontrollera framstegen under träningen. De övriga 10 procenten behöll vi som separat *testmängd*, vilken används till att mäta klassificerarens prestanda efter träningen.

Klassificeraren uppnådde 83 procent träffsäkerhet. Samtidigt bör man vara medveten om att klassificeraren möjligtvis inte fungerar lika bra på texter från andra forum där sättet att skriva skiljer sig markant.

Som filtrering inför den manuella analysen lät vi klassificeraren bedöma samtliga av de 63 162 kommentarer som innehöll minst ett namn från någon av frågorna på de fem listorna på yrkesutövare. Klassificeraren bedömde att 17 280 kommentarer innehöll hat. För att kunna få en uppfattning om hur stor del av hatet som klassificeraren missar genomfördes en manuell annotering av ett representativt stickprov²⁰ av de kommentarer som klassificeraren klassat som icke-hat. Annoteringen visade att klassificeraren missbedömt 2,4 procent av de icke-hatfulla kommentarerna som hatfulla.

¹⁹ Malmsten, M., Börjesson, L., & Haffenden, C. (2020). Playing with Words at the National Library of Sweden--Making a Swedish BERT. *arXiv preprint arXiv:2007.01658*.

²⁰ Stickprovet bestod av 381 kommentarer motsvarande 95 procent konfidensnivå med 5 procent felmarginal.

Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

2.3 Annotering av hatets karaktär

För att kunna studera hatets karaktär identifierades olika kategorier genom en manuell/kvalitativ analys av 12 621 kommentarer.²¹ Totalt identifierades åtta kategorier som var vanligt förekommande. De olika kategorierna var:

- **Ursprung/etnicitet:** Förolämpande kommentarer om förmodad etnisk tillhörighet, kultur, nationalitet, religion och/eller hudfärg.
- **Sexuella trakasserier:** Förolämpande som grundas på den utsattas sexuella relationer eller preferenser, sexuella anspelningar kopplade till den utsattas utseende eller beteende, eller ett explicit återgivande av sexuella fantasier om den utsatta.
- **Homofobi och transfobi:** Förolämpande kommentarer om förmodad sexuell läggning eller könsidentitet.
- **Yrke/prestation:** Förolämpande kommentarer om yrkesval eller yrkesmässig prestation.
- **Åsikter och politisk ideologi:** Förolämpande kommentarer om förmodade åsikter och/eller ideologisk hemvist.
- **Hot:** Direkta eller indirekta uttryck för en avsikt eller önskan att skada en person.
- **Utseende:** Förolämpande kommentarer om utseende.
- **Kränkningar:** Andra former av hat, som inte faller under kategorierna ovan. Det kan röra sig om allt från förtal, elaka rykten, kränkningar och andra former av elakheter.

För att undersöka hatets karaktär gjordes manuella bedömningar. Av de 17 280 kommentarer som enligt klassificeraren innehöll hat valdes en delmängd ut för manuell kategorisering. Delmängden valdes ut genom att för varje individ på namnlistorna behålla maximalt 30 kommentarer till annoteringen. Mängden kommentarer som skulle analyseras manuellt blev därmed mindre. Genom att reducera antalet kommentarer till maximalt 30 stycken per individ kunde vi också säkerställa ett mer likvärdigt antal kommentarer per individ. På det sättet riskerar vi inte att en stor majoritet av kommentarer som annoterades enbart handlade om en eller ett fåtal individer som är mycket populära att diskutera.

2.4 Beräkning av hatprofiler

Efter annoteringen beräknades en *hatprofil* för var och en av de individer som utsatts för hat. Hatprofilen anger hur stor andel hat (i procent) som tillhör varje kategori. Om en individ utsatts för 10 hatkommentarer, varav 5 klassats som homofobi och 5 som förolämpande kommentarer om utseende, blir individens hatprofil 50 % homofobi, 50 % utseende.

Hatprofilerna är nödvändiga för att kunna göra jämförelser mellan olika grupper av individer. Hatprofilerna är även nödvändiga för att alla individer i en grupp ska betraktas som likvärdiga och varje individ i gruppen ska representera gruppen likvärdigt – oavsett hur många hatkommentarer individen utsatts för. Eftersom studien syftar till att förstå hatets karaktär på gruppnivå, inte individnivå, är detta nödvändigt.

För att beräkna kategoriernas genomsnittliga värde över en viss grupp (kvinnor/män, yrkesgrupp) beräknar vi det genomsnittliga värdet av alla individers hatprofiler i gruppen för varje kategori.

²¹ Dessa kommentarer ingick inte i den datan som senare analyserades.

Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

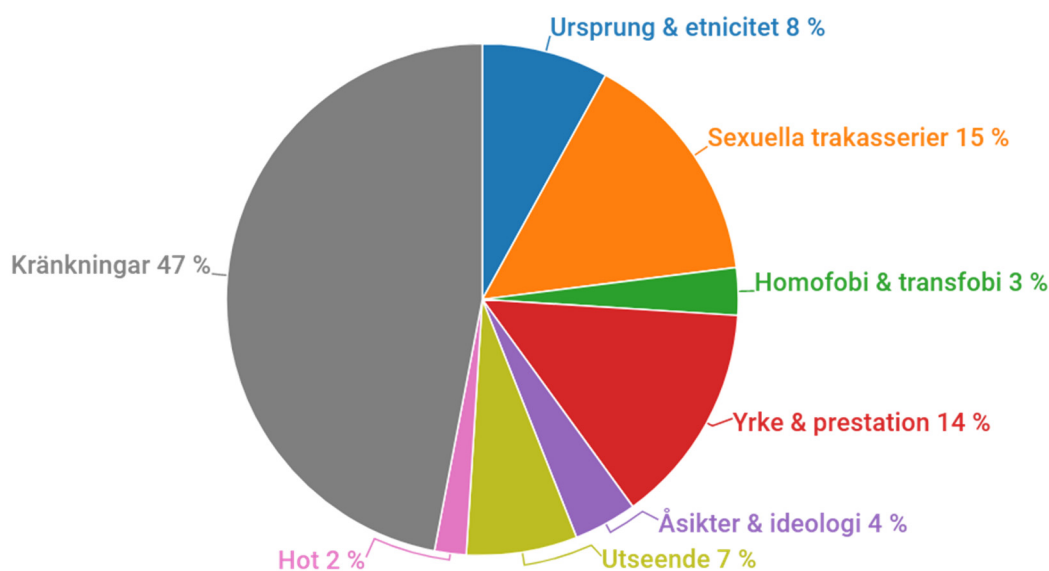
3 Hatets karaktär

Våra två huvudsakliga frågeställningar för undersökning var:

- 1) Hur skiljer sig hatets karaktär mellan kvinnor och män?
- 2) Hur skiljer sig hatets karaktär mellan olika yrkesgrupper?

För att analysera hatets karaktär har vi kategoriserat hatkommentarer i åtta olika kategorier, samt skapat hatprofiler (se föregående avsnitt) för varje individ som utsatts för hat. Hatprofilen anger hur stor andel av hatet som riktas mot individen som ingår i varje kategori. I resultaten redovisas en genomsnittlig hatprofil för alla individer i de olika grupperna.

Figur 1 visar den genomsnittliga hatprofilen för alla individer i undersökningen. Nästan hälften av det hat som individerna utsatts för består av kränkningar, elaka rykten och förtal som inte kan kategoriseras i någon av de andra kategorierna.

Figur 1 Fördelningen av hat utifrån olika kategorier.

Cirka 15 procent av hatet bestod av sexuella trakasserier, det vill säga sexuella anspelningar, intima kommentarer kring personens kropp eller sexuell ryktesspridning. Kategorin omfattar en bred skala, från förlöjligande och nedvärderande kommentarer om utseende till våldsamma beskrivningar av sexuella handlingar. Cirka 14 procent av hatet utgjordes av kommentarer om individers yrkesutövning och prestation, där personer bland annat beskrivs som "värdelösa" eller "pinsamma" i sin yrkesroll.

Av de 8 procent som handlade om ursprung och etnicitet fanns uttryck för afrofofi, islamofobi och antisemitism, men också en mer "allmän rasism" riktad mot personer som av någon anledning inte ansetts vara etniska svenskar. Personer som är eller antas vara muslimer kopplas ofta samman med terrorism, och blir kallade terrorister, islamister, eller klanledare.

Runt 7 procent av hatet bestod av förolämpande kommentarer om utseende. Ungefär en tredjedel av dessa kommentarer handlade om vikt. I nästan en fjärdedel av kommentarerna jämförs någons utseende med monstruösa fiktiva figurer ur filmer eller liknande. I några få fall beskrevs utseendet som den enda positiva egenskapen och den enda anledningen till framgångar inom yrket. Förolämpande kommentarer om åsikter och politisk ideologi förekommer i 4 procent av fallen. Kommentarerna kännetecknas av att olika ideologier används som skällsord i kombination med

Titel

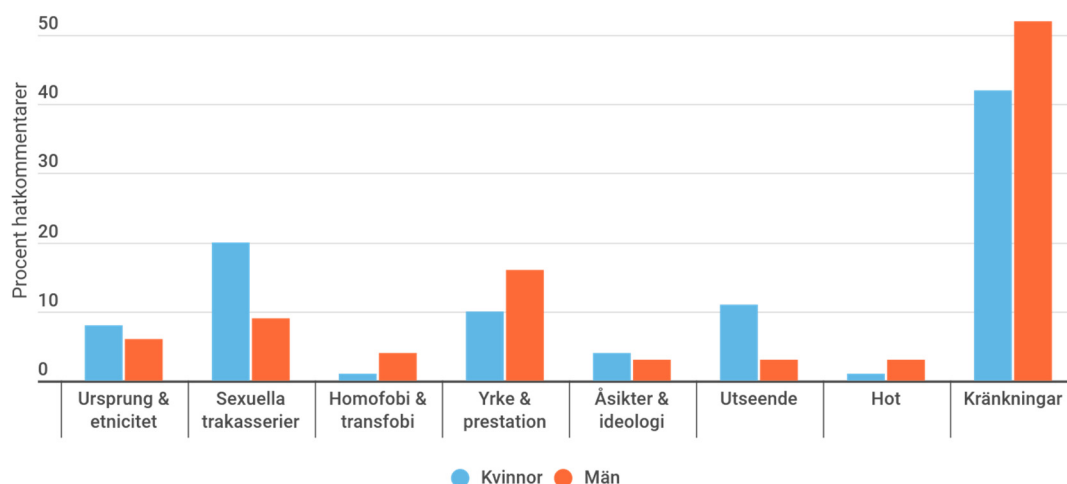
Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

andra former av förolämpningar. Den minsta andelen, 2 procent, utgjordes av hot, det vill säga allt från önskningsar om att någon ska dö till att någon borde misshandlas på olika sätt. De flesta hoten uttrycktes passivt, i form av en förhoppning om att "någon" borde göra något. Den näst minsta andelen bestod av homo- eller transfobiska påståenden.

3.1 Kvinnor och män

Figur 2 visar den genomsnittliga fördelningen av hatkommentarer för män respektive kvinnor. De största skillnaderna finns i kategorierna *sexuella trakasserier* och *utseende*, som kvinnor blir utsatta för i större utsträckning än män. Männerna å andra sidan utsattes för större andel hatkommentarer som berör *yrkesutövning och prestation*. Män var också mer utsatta för den kategori som rör sig om allt från förtal, elaka rykten, kränkningar och liknande, det vill säga oklassificerat hat och gränsfall. Skillnaden mellan kvinnor och män i dessa fyra kategorier visade sig vara statistiskt signifikanta²². I de övriga kategorierna var skillnaderna mellan kvinnor och män inte statistiskt signifikanta.

Figur 2 Genomsnittlig fördelning av hatkommentarer mellan de olika kategorierna.

De sexuella trakasserier som riktades mot kvinnor varierade i innehåll: En del av kommentarerna handlade om fysiska egenskaper, medan andra utgjordes av beskrivningar av individernas förmodade sexuella aktiviteter, eller uttryck för sexuella önskningsar. En del av kommentarerna gav också uttryck för uppfattningar om att individerna använder sin kropp eller sexualitet för att uppnå personliga fördelar. De sexuella trakasserier som riktades mot män innehöll främst sexuell ryktesspridning, samt en del kommentarer om fysiska egenskaper, främst om individernas könsorgan. En kvalitativ skillnad mellan sexuella trakasserier riktade mot kvinnor respektive män är att kommentarerna riktade mot kvinnor till största del har en förolämpande och förnedrande prägel, medan sexuella kommentarer om män ofta också rymmer ett mått av beundran eller har en delvis positiv prägel. Kommentarer klassas ändå som trakasserier eftersom de kränker individens privatliv.

Även inom kategorin utseende finns det både en kvantitativ och en kvalitativ skillnad mellan män och kvinnor. Kvinnors utseende beskrivs med fler ord. Kvinnors utseende liknas med djur eller fiktiva karaktärer, och kvinnliga attribut som exempelvis bröst och kön hånas. Mäns utseenden kommenteras till största del i termer av generiska förolämpningar som "tjock" eller "ful".

²² Newcombe, R. G., & Altman, D. G. (2000). Proportions and their differences. *Statistics with confidence*, 2, 45-56.

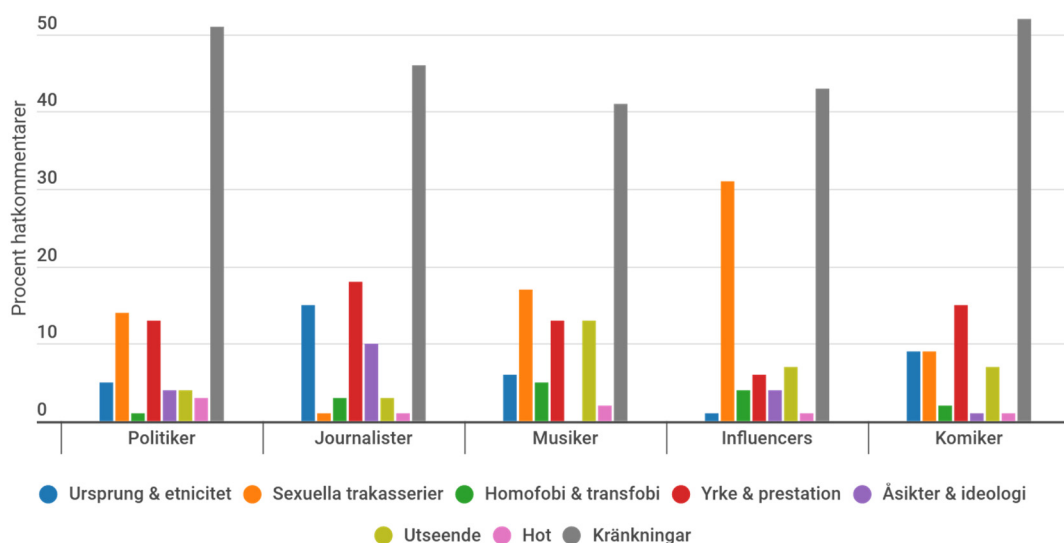
Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

3.2 Yrkesgrupper

Figur 3 visar hur kategorierna är fördelade inom de olika yrkesgrupperna. Våra analyser visar att influencers är den grupp som utsätts för störst andel sexuella trakasserier. Hat riktat mot politiker kännetecknas framför allt av sexuella trakasserier samt hat relaterat till yrke och prestation. För journalister är det även vanligt med hat relaterat till åsikter och ideologi. Journalister är också den yrkesgrupp som utsätts för störst andel hat relaterat till ursprung och etnicitet. Musiker utsätts framför allt för sexuella trakasserier och hat relaterat till yrke och prestation. Musiker är också den yrkesgrupp som utsätts för störst andel hat relaterat till utseende. Hat riktat mot komiker handlar främst om yrkesval och prestation.

Figur 3 Fördelningen av de olika hatkategorierna för de olika yrkesgrupperna.

3.3 Kvinnor, män och yrkesgrupper

I tabell 2 redovisas hur många individer som nämns från respektive yrkesgrupp och kön, samt hur många av dessa individer som utsätts för hat i den analyserade datan. Av det totala antalet som inkluderats i undersökningen har 47 procent utsatts för hat. Kvinnor utsätts för hat i större utsträckning än män. 55 procent av de kvinnor som nämnts har utsatts för hat, för män är motsvarande siffra 41 procent. Test av proportionerna av hat mot män och kvinnor visade att skillnaderna är statistisk signifikanta och kan med andra ord inte förklaras av slumpen.

Resultaten från undersökningen visar att kvinnliga journalister är den grupp inom vilken störst andel personer utsatts för hat. 67 procent av de kvinnliga journalisterna har utsatts för hat, medan 41 procent av de manliga journalisterna utsatts för hat. Kvinnliga influencers är också en utsatt grupp, med 63 procent hat.

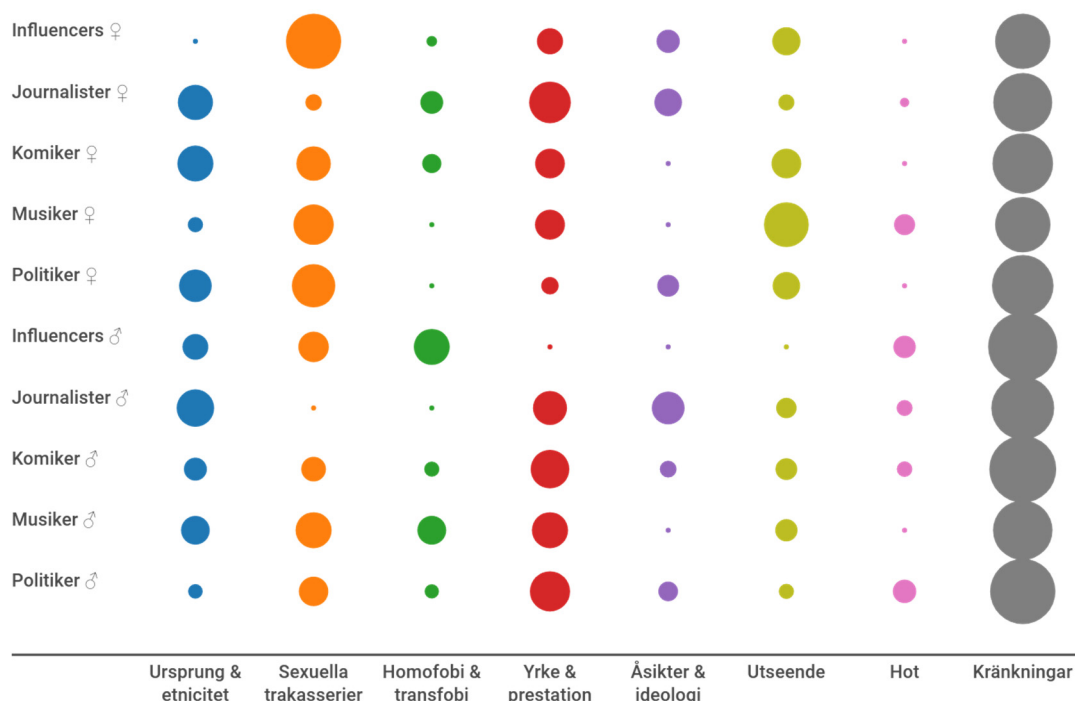
Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

Tabell 2 Antal personer som nämns i materialet och som utsätts för hat i respektive yrkesgrupp.

	Kvinnor		Män		Totalt	
	Nämns	Utsätts för hat	Nämns	Utsätts för hat	Nämns	Utsätts för hat
Journalister	31	21 (67 %)	32	13 (41 %)	63	34 (54 %)
Politiker	53	24 (45 %)	76	40 (53 %)	129	64 (50 %)
Musiker	37	21 (57 %)	92	26 (28 %)	129	47 (36 %)
Influencers	33	21 (63 %)	14	6 (43 %)	47	27 (57 %)
Komiker	26	12 (46 %)	46	22 (48 %)	72	34 (47 %)
Totalt	180	99 (55 %)	260	107 (41 %)	440	206 (47 %)

Figur 4 Fördelningen av de olika hatkategorierna över yrkesgrupper/kön. Varje rad representerar en genomsnittlig hatprofil för respektive grupp.

Figur 4 visar hatets karaktär för respektive yrkesgrupp och kön. Storleken på en cirkel motsvarar hur stor andel som utgörs av varje hatkategori. Varje rad representerar en genomsnittlig hatprofil för respektive grupp. Könet på gruppen visas genom symbolerna ♂ (man) och ♀ (kvinna). Kvinnliga influencers utsätts för störst andel sexuella trakasserier, även kvinnliga musiker utsätts för en hög grad av sexuella trakasserier och förolämpande kommentarer om utseende. Manliga politiker, musiker och komiker, samt kvinnliga journalister, utsätts i högre grad än de andra grupperna för förolämpande kommentarer om yrkesutövning. Homofobiska kommentarer riktar sig i större utsträckning mot män, främst inom yrkesgrupperna musiker och influencers. Endast ett fåtal homofobiska kommentarer var riktade mot kvinnor. Kvinnliga musiker är den grupp som får störst andel hat relaterat till utseende.

Titel

Memo nummer

Det digitala hatets karaktär. En studie av hat mot kvinnor och män i utsatta yrkesgrupper FOI Memo 7429

4 Slutord

I vår undersökning har vi utgått från data från Sveriges största digitala diskussionsforum Flashback. Av de 440 individer som ingick i undersökningen hade nästan hälften utsatts för hatfulla kommentarer. Resultaten visade att det är vanligare att kvinnor utsätts för hat jämfört med män. Av de kvinnor som ingick i undersökningen utsattes 55 procent för hat medan motsvarande siffra för männen var 41 procent. Den yrkesgrupp som var mest utsatt för hat var kvinnliga journalister där 67 procent utsattes för hat, följt av kvinnliga influencers där 63 procent utsattes för hat.

Den vanligaste formen av hatkommentarer i undersökningen var förtal, elaka rykten, kränkningar och liknande. Näst vanligast var sexuella trakasserier och förolämpande kommentarer om yrke och prestation. De största skillnaderna i hatet som riktas mot män respektive kvinnor var att sexuella trakasserier och förolämpande kommentarer om utseende drabbade kvinnorna i en större utsträckning än männen. Kvinnorna utsattes för mer än dubbelt så mycket sexuella trakasserier och förolämpande kommentarer om utseende jämfört med männen. I de hatkommentarer som kvinnor utsatts för beskrevs deras utseende på ett målande sätt med beskrivningar och liknelser. Mäns utseenden kommenterades i mindre utsträckning och då oftast i kortfattade ordalag som "tjock" eller "ful". Männen i vår undersökning utsattes i större utsträckning för hat kopplat till prestationer eller kompetens än kvinnorna. De drabbades också i högre grad av hot, även om hot i absoluta tal utgjorde en mycket liten del av kommentarerna.

Vår undersökning visar att det hat som riktas mot vissa yrkesgrupper är omfattande, även om det är diskuterbart huruvida Flashback ger en representativ bild av samhället i stort. Att hat i högre utsträckning drabbar vissa grupper i samhället kan medföra att dessa grupper i större utsträckning väljer att undvika den offentliga debatten och att deras röster tystas. Förutom de konsekvenser hat har för de utsatta får förekomsten av hat och hot som uttrycks på nätet konsekvenser för samhället. Ett samtalsklimat där hat och hot hör till vardagen kan leda till en ökad polarisering och att närvaro på nätet villkoras till förmån för de grupper som inte utsätts för hat i samma utsträckning.